

Seas-nve går efter det hvide lys. Hér ses gadebelysning i Solrød udført med Milewide armaturer bestykket med CosmoPolis. Foto: Jan Djenne.

SEAS-NVE SATSER PÅ DET HVIDE LYS

Seas-nve vil udskifte ca. 25.000 armaturer inden 2016. Udskiftningen skyldes kabellægning, krav om klasse II armaturer og udfasning af kviksølvslampen

AF DORTE GRAM, ARKITEKT M.A.A., DANSK CENTER FOR LYS

Seas-nve står for størstedelen af vej- og gadebelysningen på Sjælland og Lolland-Falster. Det var dog først i 1998, at belysning blev "ophøjet" til et selvstændigt forretningsområde hos seas-nve.

"En af de første ting, jeg fandt ud af, da jeg gik i gang med at strukturere området var, at der var utroligt mange armaturer med højtryksnatrium. Jeg har aldrig været den store tilhænger af det "gule" lys, og jeg har derfor arbejdet målrettet på at få dem udfaset. Især i bolig- og landområder, mener jeg, at det er helt forkert at bruge gult lys," siger Product Manager Kurt Hejlesen, seas-nve.

Seas-nve har sat sig for at udskifte ca. 25.000 armaturer inden år 2016, det er en stor investering, men en fornuftig investering for ved udskiftningen af de gamle armaturer erstattes lyskilderne med en noget lavere effekt.

"Vi går ikke efter det billigste, men efter armaturer af høj kvalitet. Vi vælger typisk det hvide lys med en høj farvegengivelse. I øjeblikket skifter vi derfor bl.a. kviksølvslamperne ud med kompaktlysstofrør eller metalhalogen," siger Kurt Hejlesen.

Tre fluer med et smæk

Der er tre årsager til, at det meget omfattende renoveringsprojekt er sat i gang. Det er: kabellægning, krav om klasse II armaturer og udfasningen af kviksølvslampen. Kabellægningen betyder udskiftning af de armaturer, som er fastgjort på de gamle træmaster.

Mens kravet om klasse II armaturer betyder, at alle de gamle klasse I armaturer, som er opsat inden 1995, skal udskiftes. Der er ikke sat nogen dato for, hvornår denne udskiftning skal være gennemført, men ejerne af belysningsanlæggene skal fremlægge en

plan for udskiftningen, som skal godkendes af Sikkerhedsstyrelsen. Kravet om klasse II sikring er fremsat for at øge personsikkerheden. Forskellen på et klasse I og et klasse II anlæg er, at der i et klasse II armatur er en ekstra isolering mellem de elførende dele og armaturet og det kræver derfor ikke yderligere ekstrabeskyttelse.

Den foreløbige sidste ting, som sætter skub i renoveringen af vejbelysningen, er nye EU-regler, som betyder, at kviksløvslamperne bliver udfaset i 2015.

I det område, vi dækker, sidder der kviksløvslamper i størstedelen af de gamle klasse I armaturer. Vores plan er derfor at udskifte samtlige 25.000 klasse I armaturer med udgangen af år 2015,” siger Kurt Hejlesen.

For at reducere omkostningerne monteres de nye armaturer i vid udstrækning på de eksisterende master.

Lysdioderne er ikke klar endnu

Selvom lysdioder forventes at blive fremtidens lyskilde, udskifter seas-nve foreløbigt til kendt teknologi som f.eks. kompaktlystofør og metalhalogenlamper. Der er nemlig flere barrierer, som skal overvindes, før LED-armaturer for alvor kan vinde indpas. En af dem er prisen. I øjeblikket koster et LED-armatur ca. dobbelt så meget som et traditionelt armatur. Til gengæld er der en del at spare på driften som følge af den længere levetid. Et andet problem er, at den enhed, dioderne er monteret i, er forskellig fra armatur til armatur. Det betyder, at lyskilden nu ikke er en standardvare, men knyttet til det enkelte armatur og den enkelte armaturproducent. Det kan gøre driften og vedligeholdelsen mere kompliceret.

”I dag kan man ændre lyset ude på stedet ved at løsne en skrue og tippe indmaden. Det kan man ikke på samme måde med dioder, fordi optikken sidder direkte på den enkelte diode. Et diodearmatur må derfor bestilles til en bestemt vejprofil,” siger Kurt Hejlesen.

Seas-nve holder derfor lidt igen med LED. I øjeblikket afprøves teknologien på nogle stier og boligveje, men der går nok et par år, inden seas-nve tør satse på egentlig vejbelysning.

”Jeg vil være sikker på, at når vi går ud og anbefaler noget, så overholder det også de belyningskrav, der er. Jeg har tidligere sagt, at om fem år vil hovedparten af gadelyset være med LED, men det går rigtigt stærkt nu, og vi holder selvfølgelig hele tiden øje med teknologien, så vi kan være parate, når den er god nok,” siger Kurt Hejlesen.

Styr og dæmp lyset

På sigt vil brugen af lysdioder kunne mindske el-forbruget til belysning, men indtil da er den bedste måde at spare energi på at dæmpe eller slukke lyset, når der ikke er behov for det. Seas-nve har sit eget styringssystem (LysFokus), som f.eks. betyder at armaturerne på en vej kan slukkes eller dæmpes centralt.

”Dæmpning er et godt alternativ til tidligere, hvor man gik ud og slukkede hvert andet armatur. Dæmpning giver en jævnere belysning uden mørke huller, og det er afgørende for sikkerheden,” siger Kurt Hejlesen.

Der er også energi at spare ved at skifte en 250 W kviksløvs-lampe til en 70 W metalhalogenlampe. Grunden til at dette skift kan lade sig gøre, er at de nye armaturer er bedre til at rette lyset derhen, hvor det skal bruges.

Hvor meget elselskabet kan reducere CO₂-udslippet med som følge af de 25.000 armaturudskiftninger er ikke gjort op.

”Vi har ingen egentlig CO₂-plan. Men vi har fokus på at sikre en så stor energibesparelse som muligt set ud fra et driftmæssigt synspunkt,” slutter Kurt Hejlesen.

Torvet i Kalundborg har fået ny belysning. Lygterne er Light Column bestykket med metalhalogen. Foto: Jan Djenne

